

OKUL ÖDEVLERİNİN GEREKLİLİĞİ VE ÇOCUĞA ÖDEV YAPMA ALIŞKANLIĞININ KAZANDIRILMASI

GAZİYURT İLKOKULU
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSİ
VELİ BÜLTENİ

Çocuklara Ödev Vermek Gerekir mi?

Öğrenilen her bilgi öncelikle kısa süreli hafızaya gelir. Bilginin uzun süreli hafızaya geçmesi için tekrarlanması ve pekiştirilmesi gerekir. Ödevlerin amacı da öğrenilen bilginin farklı açılardan tekrar ele alınarak pekiştirilmesi ve kalıcı hale gelmesini sağlamaktır. Ödevin bir yararı budur.

Diğer bir yararı da ödevin çocuklardan beklenen tek sorumluluk olmasıdır. Aileler genel olarak çocuklarından sorumluluk olarak ödev yapmalarını beklerler. Dolayısıyla da bu sorumluluğu alabilmesi başka sorumlulukları da alabilmesine olanak sağlayacaktır.

Ödevin yararlı ve gerekli olabilmesi için yeterli düzeyde, çocuğun kapasitesi, yapabileceği, kaldırabileceği kadar ödev verilmelidir.

Aileler Çocuklara Ödev Yapma Alışkanlığını Nasıl Kazandırabilir?

Öncelikle ailelerin çocukların ödev yapması konusunda yaptıkları hataları ele alalım...

*Ailelerle çocuklar arasında ödev yapma konusunda çıkan çatışmaların en büyük nedeni ailenin çocukların bu sorumlulukları almakta zorlanacaklarını ya da yapamayacaklarını düşünmeleri ve bu nedenle duydukları kaygılardır.

*Çocuğa devamlı olarak “ödevin var mı?” diye sormak, belli bir zaman dilimi belirtmeden sürekli ödev yapmasını istemek ya da onunla birlikte oturarak ödevi yapmak hataların başında gelir.

*Çocukla birlikte ödevin başında oturup hep daha iyisini yapmasını istemek ya da tam tersi olarak ödevleriyle hiç ilgilenmeyip ödevlerini yapmadı diye kızmak ailelerin yaptığı bir diğer hatadır.

Peki, Çocukların Ödev Yapma Alışkanlığı Kazanması İçin Aileler Ne Yapmalıdır?

*Çocuklarla aileler arasında ödev konusunda çıkan çatışmaları önlemenin yolu, ödev yapmayı bir düzene koymak ve daha okul açıldığından itibaren bu düzeni kararlı ve istikrarlı bir şekilde sürdürmektir. Aile ile çocuğun oturup en baştan bir rutin oluşturması gerekir. Bu rutin oluşturma hem çocuğun zamanlama kabiliyetini geliştirir hem de daha sonra ileri yaşlarda başka işleri de bir düzen içinde yapmasını sağlar.

*Ödev düzeni oluşturmak için öncelikle yanıt verilmesi gereken soru “Ödev nerede yapılmalıdır?” Ödev mutlaka çocuğun sakince oturabileceği, başka uyanların olmadığı, bir ortamda olmalıdır. Diğer aile fertlerinin olduğu, televizyonun açık olduğu, insanların konuştuğu bir ortam çocuğun dikkatini dağıtacaktır. Evin şartlarına ve koşullarına göre bu ortam çocuğun kendi odasında hazırlanabilir ya da bazen evin daha sakin bir köşesindeki masa seçilebilir. Burada önemli olan çocuğun dikkatini dağıtacak şeyleri masanın üstünden kaldırmaktır.

*Çocuk çalışmaya başlamadan önce çalışması için gereken her şey masanın üzerinde hazır bulunmalıdır. Çünkü ödevi bölen şeylerden biri de sürekli olarak herhangi bir eksik için masadan kalkıp oturmaktır. Yani “Kalemim yok, kalemtraşım yok, defterimi unutmuşum.” gibi bahanelerle sürekli masadan kalkmak çocuğun ödev yapma süresini bölecektir ve rutini bozacaktır.

*Bazı çocuklar ödev yaparken yalnız olmayı tercih ederler, ama bazı çocuklar da ödev yaparken onlarla bir büyüğünün oturmasını ve sıkıştığı zaman ya da yapamadığı zaman onun destek olmasını ister. Dolayısıyla ödev yapma düzenini oluştururken çocuğunuzun ödev yapabilme şeklini iyi belirlemeniz gerekir. Ödev yapma düzeninin içine çocuk yalnız başına mı ödevlerini yapacak yoksa bir erişkin yanında mı duracak, bu konuyu önceden belirlemeniz önemli bir katkı sağlayacaktır.

*Ödev konusunda belirlenmesi gereken önemli bir şey de ödev zamanıdır. Her gün aynı saat ya da benzer saatlerde ödev yapılmalıdır. Bu zaman neye göre seçilmelidir? Bazı çocuklar okuldan eve geldikten sonra bir şeyler atıştırma ve dinlenme ihtiyacı duyarken bazıları da okul duygusu kaybolmadan hemen ödevlerini yapmak isteyebilirler. Dolayısıyla çocuğun durumuna, okul saatlerine, ailenin durumuna göre, ama değişmeyen bir zaman aralığı ödev aralığı olarak seçilebilir. Okuldan dönüş ve ödevin başına geçme arasındaki süre çok fazla uzatılmamalıdır. Çünkü zaman uzadıkça çocuk yorulacak ve ödev yapmak da zorlaşacaktır.

*Ödev yapma düzenini sağlamak için günlük bir ödev yapma çizelgesi oluşturmak her zaman yararlıdır. En baştan o gün ne kadar ödev olduğunu, hangi ödevlerin olduğunu ve hangi ödevin ne kadar süreceğini çocukla konuşmak gerekir. Ödev yaparken çocuk yanında bir erişkinin olmasını istiyorsa erişkinin de zamanına göre bu çizelge hazırlanabilir.

*Burada önemli olan şeylerden bir tanesi ödevlerin başlama ve bitme zamanları kadar ara verme zamanlarıdır. Bazı çocuklar, özellikle Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu olan çocuklar 15-20 dakikada bir ara verme ihtiyacı duyarlar. Ancak bu ara verme süreleri belirlendiğinde, aralarda ne yapılacağı da önem kazanır. Aralarda uzun süreli, ödevden çocuğu koparacak şeyler yapılmasına izin verilmemelidir. Onun yerine çocuğun biraz rahatlamasını sağlayacak belki kısa bir telefon konuşması, belki sizinle kısa bir sohbet ya da küçük bir oyun bu ilgiyi tekrar ödevde toplayabilir.

*Ödev kontrolü hem ailenin hem de öğretmenin yapması gereken bir eylemdir. Ama buradaki amaç çocuğa ödev yapmadığı ya da yanlış yaptığı için kızmak değil, gösterdiği çabanın izlendiğini ona hissettirmek ve çabası için onu takdir etmek olmalıdır. Böylelikle çocukta ödev yapma sorumluluğu geliştirilebilir.

*Her işte olduğu gibi ödev yapmada da teşvik önemlidir. Okulda başarı kazanmak en büyük teşvik, motivasyon kaynağıdır. Peki, bunun yanı sıra aileler ne yapabilir? Çocuğa sürekli ödevlerini yapması için kızmak ne kadar kötü bir yol ise aşırı şeyler önermek, çocuğa ödevlerini yapması karşılığında adeta rüşvet vermek de aynı derecede kötü olacaktır. Bunun yerine çocuğa ödevlerini yapmasından sonra onunla geçirilebilecek güzel saatler vadetmek ya da bir eğlence önermek daha küçük teşvikler koymak çocuğun motivasyonunu artırır.

*Tabi ki teşvik olan yerde bedel ödeme de söz konusudur. Eğer kurallara uymaz ve rutin bozulursa o zaman çocuğa ödenecek bedeller de sevdiği bir şeyden, örneğin bir arkadaşıyla buluşmaktan ya da bir şey izlemekten mahrum bırakmak gibi küçük bedeller olmalıdır.

*Tüm bu ödev rutinlerini hazırlamış olmanıza rağmen eğer bu sistem iyi işlemediyse, çocuğunuza çok fazla ceza vermek zorunda kalıyorsanız o zaman sistemi tekrar gözden geçirin. Eğer ödev yapmada çocuğa ilişkin bir sorun yoksa yani çocuğun ödev yapmasını engelleyecek gelişimsel bir problemi yoksa o zaman kendi kurallarınıza ve kendi tutumunuza bir göz atmanızda fayda olacaktır.

